

A TANTÁRGY ADATLAPJA

ALKALMAZOTT SZOCIOLINGVISZTIKA

Egyetemi tanév 2026–2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babes–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Nyelvészeti és Néprajzi-Antropológiai Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Mesteri
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalmi tanulmányok
1.7. Képzési forma	Nappali tagozat

2. A tantárgy adatai

2.1. tantárgy neve		Alkalmazott szociolingvisztika				A tantárgy kódja	LMM1107	
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			dr. Benő Attila, egyetemi tanár					
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			dr. Benő Attila, egyetemi tanár					
2.4. Tanulmányi év	1	2.5. Félév	1	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	Tartalma szerint	DS
							A tantárgy jellege (kötelező/választható/fakultatív)	K

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórászám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					46
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					42
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					40
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					9
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					2
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászama					140
3.8. A félév összórászama					196
3.9. Kreditszám					8

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	Általános és leíró nyelvészeti alapfogalmak ismerete

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tanterv szerint)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetenci a kódja	Kompetencia
CP3	Professzionálisan kommunikál a kutatási és szakmai környezetben
CP4	Tudományos kutatást végez
CP8	Információk szintézisét készíti el
CP15	Alkalmazza a tudományos módszereket
CP23	Alkalmazza a kutatási etika és a tudományos integritás elveit a kutatási tevékenységek során
Általános kompetenciák	
Kompetenci a kódja	Kompetencia
CT1	Csapatban dolgozik
CT3	Kritikusan viszonyul az információkhoz és azok forrásaihoz
CT4	Interkulturális kompetenciára tesz tanúbizonyságot

6.2. A tanulmányi program sajátos tanulási eredményei (a tantervből átvéve)²

A tantárgy által megcélzott tanulási eredmények		
Codul competenței	Ismeretek és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)

¹ A képzési program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy általános kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében a teljes megfogalmazást kell átvenni – a kompetencia kódjával együtt –, pontosan abban a formában, ahogyan az a tantervben szerepel, módosítás nélkül. Ha a két kategória közül egyikből sem kerül átvételre kompetencia, akkor a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb oldalán kell feltüntetni.

P2, CP3, CP5, CP6, CP9, CP11, CP12, CP14, CP15, CP19, CP24, CP25, CP26, CP27	Ismeri a magyar kultúrában megjelenő nyelvi és jelenségek történetét, és a magyar kultúra kontextusában kritikusan viszonyul ezekhez	Képes a nyelvészet fogalmait megfelelően alkalmazni, továbbá tudományos vagy irodalmi szövegeket elemezni, felülvizsgálni és megfogalmazni.
CP2, CP6, CP11, CP12, CP19, CP26, CP27, CT3	Ismeri az általános nyelvi jelenségeket, valamint a magyar népi kultúrát	Ismeri a magyar nyelv és kultúra legújabb elméleteit és módszereit
CP3, CP17	Szerzői jogra és kapcsolódó jogszabályokra, valamint az adott területre vonatkozó jogszabályokra vonatkozó ismeretek.	
CP8, CP14	Ismeri a magyar nyelv és irodalom területéhez kapcsolódó tanulmányi és kutatási platformokat	

7. Tárgyspecifikus tanulási eredmények

Ismeretek és megértés (Knowledge and understanding)
1. A hallgató ismeri az alkalmazott szociolingvisztika alapterminusait és kutatási módszereit
A hallgató képes a nyelvi megnyilatkozásokat a nyelv belső változatosságának függvényében értelmezni.
3. A hallgató képes önállóan elemezni a nyelvi megnyilatkozásokat a szociolektusok szempontjából.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. Felismeri a szakszöveg jelentéssz összefüggéseit.
2. Elemezni tudja a szövegek információszerkezetét.
3. Megfelelően használja a szaknyelvet.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A nyelv heterogén természete. A szociolingvisztikai paradigma.	Interaktív előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
2. Nyelvi normák. A szociolingvisztikai és pragmatikai kompetencia.	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
3. A nyelvi attitűd, a presztízs és a stigma. A nyelvi értékítélet.	Interaktív előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
4. A magyar nyelv kontaktusváltozatai. Kisebbségi nyelvhasználati sajátosságok.	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
5. A kétnyelvűség pszichológiája	Interaktív előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	

6. Nyelvvesztés és nyelvi hiány.	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
7. A nyelvcseré.	Interaktív előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
8A nyelvhasználat jogi szabályozása. Nyelvi tájkép	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
9. A nyelv jogi státusa és a nyelvi tervezés. Sztemenderizáció.	Interaktív előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
10.Nyelvi ideológiák.	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
11 A nyelvi revitalizáció lehetőségei és megvalósulásai.	Interaktív előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
12. Nyelv és szocializáció.	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
13.Nyelv és identitás	Interaktív előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
14. A szociolingvisztikai szemlélet alkalmazása az oktatásban	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
Könyvészet Bartha Csilla: Az egyéni kétnyelvűség. In uő: A kétnyelvűség alapkérdései. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1999, 160–96. Benő Attila: Nyelvi ideológia és jogi kodifikáció Romániában. In: Gróf Annamária – N. Császi Ildikó – Szoták Szilvia (szerk.) <i>Sokszínű nyelvészet – nyelvi sokszínűség</i> . Budapest – Alsóör: Tinta Könyvkiadó – Imre Samu Nyelvi Intézet. 2014. pp. 25–30. Kiss Jenő: Kétnyelvűség, kettősnyelvűség és diglosszia. In Jászó Anna (szerk.): <i>Szociolingvisztikai szöveggyűjtemény</i> . Budapest, Tinta, 2002. 138–42. Péntek János – Benő Attila: <i>A magyar nyelv Romániában</i> . 2020. Kolozsvár – Budapest. Erdélyi Múzeum-Egyesület Gondolat Könyvkiadó. 111–125, 240-266. Wardhaugh, Ronald: Nyelv, dialektusok és változatok. In uő: <i>Szociolingvisztika</i> . Budapest, Osiris-Századvég, 1995, 24–52		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szemináriumi témák és feladatok megbeszélése	Interaktív beszélgetés.	
2. A szociolingvisztika kutatási módszerei	Vitaindító. Dialógus.	
3. A szociolingvisztikai adatfeldolgozás I.	Kutatási szempontok. Adatelemzés	
4. A szociolingvisztikai adatfeldolgozás II.	Vizsgálati szempontok. Adatelemzés	
5. Kvantitatív és kvalitatív kutatások	Vitaindító. Dialógus.	
6. Kérdőívkészítés.	Konkrét kérdőív bemutatása, közös elemzése	
7. A szociolingvisztikai interjú.	Vitaindító. Dialógus.	
8. Esettanulmány. Nyelvi naplók datainak értékelése.	Megbeszélés. Értékelés	
9. Mintavételi eljárások.	Vitaindító. Dialógus.	

10. Statistikai elemzés Az SPSS számítógépes program alkalmazása	Bemutató. Elemzés	
11. Esettanulmány. Nyelvi naplók adatainak értékelése.	Megbeszélés. Értékelés	
12. Tartalomelemzés	Vitaindító. Dialógus.	
13. Az egyéni kutatások értékelése. Nyelvi naplók.	Megbeszélés. Értékelés	
14. Következtetések. Összegzés.	Interaktív összegzés	
Könyvészet Benő Attila: Hol beszélnek a legszebben magyarul? In: Balogh F. András –Berszán István – Gábor Csilla (szerk.) <i>Újrateremtett világok</i> . Írások Cs. Gimesi Éva emlékére. 2011. Budapest: Argumentum Könyvkiadó, 61–70. Juhász Judit: A kvalitatív módszertani jellemzőkből származó lehetőségek a gazdaságfejlesztésben és kutatásban. In: Farkas Beáta – Pelle Anita (szerk.) 2017: Várakozások és gazdasági interakciók. JATEPress, Szeged, 313–326. http://eco.u-szeged.hu/download.php?docID=70114 Kovács Éva: Interjú módszerek és technikák. http://mmi.elte.hu/szabadbolcseszett/mmi.elte.hu/szabadbolcseszett/index72c4.html?option=com_tanelem&id_tanelem=835&tip=0 Lanstyák István: <i>A magyar beszélt nyelv sajátosságai</i> . Pozsony, Stimul, 2009. Rajslí Ilona: Kódváltás a vajdasági magyarok nyelvhasználatában. <i>Hungarológiai Közlemények</i> . 2011/4. sz. 108–120.		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok	9.2 Értékelési módszerek	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	1. Szakismeret	1. Írásbeli vizsga	50%
	2. Elemzőképesség		
	3. Aktív részvétel az előadásokon		
9.5 Szeminárium / Labor	1. Szemináriumi tevékenység 2. Félévi dolgozat (nyelvi napló)	2. Szorgalmi időszakbeli értékelés	50%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Egyéni, empirikus kutatáson alapuló dolgozat (nyelvi napló) benyújtása a félév folyamán. - Követelmények: Minden egyes hallgatónak aktívan részt kell vennie a gyakorlati foglalkozáson (80%/os jelenlét kötelező), felkészülve az ajánlott szakirodalomból, esetleg bemutatva egy kutatómódszertani témát. A szakmai gyakorlat témái vizsgatémák.			

10. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)³

	A fenntartható fejlődés általános ikonja
	

Kitöltés időpontja:
2026.03.20.

Előadás felelőse:

Beno Attila

Szeminárium felelőse:

Beno Attila

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

Intézetigazgató:

³ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.